

Izrada web stranica

ključni pojmovi i uvod u HTML

Internet i WWW

► Internet

- javno dostupna globalna mreža
- "mreža svih mreža,,
- objedinjuje usluge: email, chat, prijenos podataka, web, ...
- nastao 1969. (ARPANet)

► WWW

- World Wide Web
- jedna od usluga Interneta
- nastala 1989. (Tim Berners Lee)

Hipermedija

- ▶ multimedija
  - ▶ kombinacija teksta, grafike, zvuka, animacije i videa objedinjenih putem računala
- ▶ hipertekst
  - ▶ „bogatiji” nelinearni tekst s poveznicama (posebno oblikovane riječi ili slike na koje korisnik može kliknuti za skok na drugu stranicu ili dio teksta ili...)
- ▶ hipermedija
  - ▶ hipertekst upotpunjen drugim medijima

Web stranice i web sjedišta

- ▶ web stranica
  - ▶ webpage
  - ▶ svaki pojedinačni dokument na webu
- ▶ web sjedište
  - ▶ website
  - ▶ skup web stranica vezanih uz neku temu

web preglednik

- ▶ program instaliran na računalu koji korisniku omogućuje pregled web stranica
- ▶ Firefox, Chrome, Opera, Edge, Safari, ...
  - ▶ šalje zahtjev prvom DNS serveru
  - ▶ zbog hijerarhije IP adresa, DNS server šalje zahtjev dalje dok ne dođe do odredišnog DNS servera na kojem se nalazi domena
  - ▶ odredišni server vrati povratnu informaciju i ako je zahtjev ispravan
  - ▶ vrati traženu informaciju
- ▶ protokol = jezik ili skup pravila po kojima računala u mreži međusobno komuniciraju
- ▶ web se temelji na HTTP protokolu

Domene

- ▶ domena = oznaka koju koristimo umjesto IP adrese
- ▶ Domain Name Server (DNS) = program koji prevodi naziv domene u IP adresu. Istim imenom se naziva i računalo, poslužitelj, na kojem se taj program izvodi.
- ▶ Uniform Resource Identifier (URI) = jedinstvena adresa resursa dostupnog u računalnoj mreži
- ▶ URL = jedinstvena adresa datoteke dostupnog u računalnoj mreži

<http://www.carnet.hr/edukacija/enciklopedija/index.html>

↑
protokol

↑
server
(domena)

↑
staza do određenog
dokumenta

Što sve treba za napraviti i objaviti web stranicu?

- ▶ registrirati domenu - (od 0 do 500kn godišnje)
  - ▶ HR domene podliježu određenim pravilima (npr. tko ima pravo na registraciju pojedine vrste domene, pod kakvim uvjetima, koja je dokumentacija potrebna itd.)
  - ▶ Na adresi <http://www.dns.hr/registracija/newhr> možete ONLINE registrirati besplatnu HR domen
- ▶ zakupiti prostor na webu (web hosting) - (od 100 kn godišnje)
  - ▶ prostor na disku; promet (dnevni/mjesečni); broj email adresa; broj poddomena; windows/linux server; podrška za gotove CMS sustave itd.
- ▶ izraditi web stranicu i „uploadati” ju na server
  - ▶ od nule koristeći HTML, CSS, JavaScript, php, ...
  - ▶ koristeći gotovi sustav: Wordpress, Joomla, GoogleSites, Wix, ...

Alati za izradu web stranica

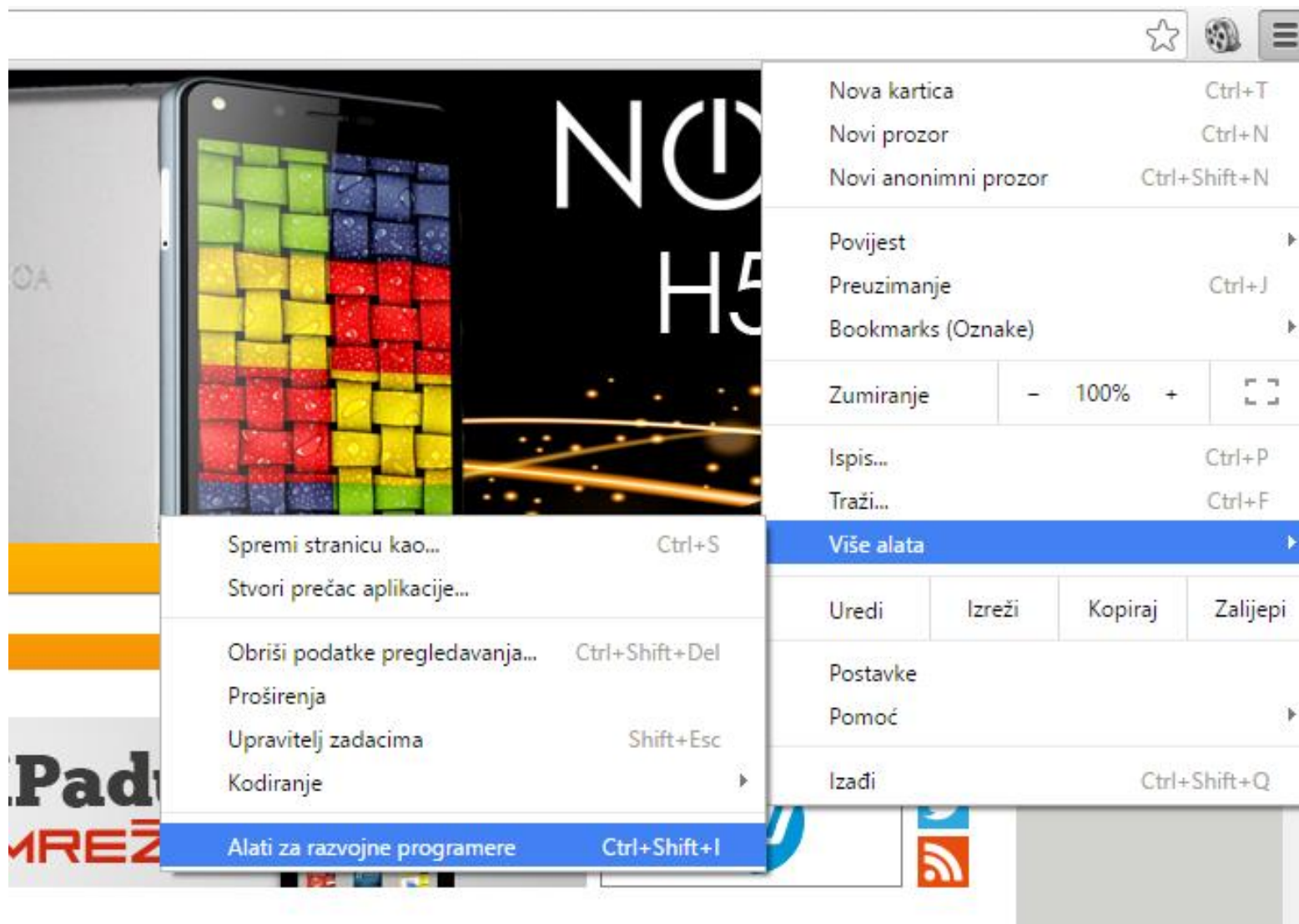
- ▶ Microsoft FrontPage
- ▶ Microsoft Expression Web
- ▶ Macromedia Dreamweaver
- ▶ Adobe Dreamweaver
- ▶ BlueGriffon
- ▶ HTML5 Editor
- ▶ KompoZer
- ▶ Rendera
- ▶ Aloha Editor
- ▶ HTML Kit
- ▶ „obični” notepad

Što je HTML?

- ▶ engl. *HyperText Markup Language*
- ▶ jezik za označavanje hipertekstualnih dokumenata
- ▶ web preglednicima daje podatke o sadržaju i strukturi učitane web stranice, a preglednik od tih podataka oblikuje stranicu kakvu mi vidimo
- ▶ standardizacija - W3C (World Wide Web Consortium)
- ▶ verzija HTML 4.01 „vladala” od 1999. do 2014.
- ▶ aktualna verzija HTML5

Kako vidjeti HTML kod neke stranice?

HTML oznake i atributi

- ▶ HTML kôd sastoji se od oznaka (engl. *tag*) i piše se po pravilu:

```
<xyz>  
  neki sadržaj na web stranici  
</xyz>
```

- ▶ oznake mogu pobliže odrediti atributi

```
<xyz atribut1="vrijednost1,, atribut2="vrijednost2">  
  neki sadržaj na web stranici  
</xyz>
```

- ▶ oznake + sadržaj = element

Osnovni HTML kod

- ▶ zaglavlje (header) - definiramo elemente koji se ne prikazuju na samoj stranici, npr. naslov
- ▶ tijelo (body) - sav sadržaj koji se prikazuje na stranici

svaki HTML dokument
započinje i
završava html
oznakom

```
<html>
```

```
<head>
```

```
<title>Naslov dokumenta</title>
```

```
</head>
```

ZAGLAVLJE
STRANICE

```
<body>
```

```
Ovo je minimalni HTML dokument.
```

```
</body>
```

TIJELO
STRANICE

```
</html>
```

Zadatak

Napravi pomoću notepada svoju web stranicu koja će se zvati prema tvojem imenu i prezimenu. Na njoj neka piše samo „Ovo je moja stranica.”

Napomena: datoteku morate spremiti s ekstenzijom .html

Želite li se osigurati da će svaki web preglednik prepoznati da je vaša stranica napravljena u verziji HTML5 dodajte ispred zaglavlja

<!DOCTYPE html>

Microsoft Visual Studio Code

The image shows the Microsoft Visual Studio Code website and a screenshot of the code editor interface. The website header includes the Visual Studio Code logo, navigation links (Docs, Updates, Blog, API, Extensions, FAQ), a search bar, and a 'Download' button. A banner for 'Version 1.43' is visible. The main content area features the text 'Code editing. Redefined.' and 'Free. Built on open source. Runs everywhere.' Below this is a 'Download for Windows' button and a link to 'Other platforms and Insiders Edition'. A disclaimer states: 'By using VS Code, you agree to its license and privacy statement.'

The screenshot of the code editor shows the 'EXTENSIONS: MARKETPLACE' sidebar on the left, listing various extensions like Python, GitLens, C/C++, ESLint, and others. The main editor area displays a JavaScript file named 'serviceWorker.js' with code for registering a service worker. The terminal at the bottom shows the command '1: node' and the output: 'You can now view create-react-app in the browser. Local: http://localhost:3000/ On Your Network: http://10.211.55.3:3000/ Note that the development build is not optimized.'

Visual Studio Code

Docs Updates Blog API Extensions FAQ

Search Docs

Download

Version 1.43 is now available! Read about the new features and fixes from February.

Code editing. Redefined.

Free. Built on open source. Runs everywhere.

Download for Windows
Stable Build

Other platforms and Insiders Edition

By using VS Code, you agree to its
license and privacy statement.

EXTENSIONS: MARKETPLACE

@sortinstalls

- Python** 2019.6.24221 54.9M ★ 4.5
Linting, Debugging (multi-threaded, ...
Microsoft [Install](#)
- GitLens — Git sup...** 9.8.5 23.1M ★ 5
Supercharge the Git capabilities built...
Eric Amodio [Install](#)
- C/C++** 0.24.0 23M ★ 3.5
C/C++ IntelliSense, debugging, and ...
Microsoft [Install](#)
- ESLint** 1.9.0 21.9M ★ 4.5
Integrates ESLint JavaScript into VS ...
Dirk Baeumer [Install](#)
- Debugger for Ch...** 4.11.6 20.6M ★ 4
Debug your JavaScript code in the C...
Microsoft [Install](#)
- Language Supp...** 0.47.0 18.7M ★ 4.5
Java Linting, Intellisense, formatting, ...
Red Hat [Install](#)
- vscode-icons** 8.8.0 17.2M ★ 5
Icons for Visual Studio Code
VSCode Icons Team [Install](#)
- Vetur** 0.21.1 17M ★ 4.5
Vue tooling for VS Code
Pine Wu [Install](#)
- C#** 1.21.0 15.6M ★ 4
C# for Visual Studio Code (powered ...
Microsoft [Install](#)

File Edit Selection View Go Debug Terminal Help serviceWorker.js - create-react-app - Visual Studio Code - In...

src > JS serviceWorker.js > register > window.addEventListener('load') callback
checkValidServiceWorker(swUrl, config);
// Add some additional logging to localhost, p...
// service worker/PWA documentation.
navigator.serviceWorker.ready.then(() => {
 product
 productSub
 removeSiteSpecificTrackingException
 removeWebWideTrackingException
 requestMediaKeySystemAccess
 sendBeacon
 serviceWorker (property) Navigator.serviceWorke...
 storage
 storeSiteSpecificTrackingException
 storeWebWideTrackingException
 userAgent
 vendor
})
function registerValidSW(swUrl, config) {
 navigator.serviceWorker
 .register(swUrl)
 .then(registration => {

TERMINAL ... 1: node

You can now view create-react-app in the browser.

Local: http://localhost:3000/
On Your Network: http://10.211.55.3:3000/
Note that the development build is not optimized.

Ln 43, Col 19 Spaces: 2 UTF-8 LF JavaScript

Pravila pisanja

- ▶ Sve što se nalazi unutar neke oznake poprima svojstva određena tom oznakom.
- ▶ Većina oznaka ima svoj početni dio, npr. `<body>`, i završni dio - `</body>`.
- ▶ Nije bitno pišemo li HTML oznake i attribute velikim ili malim slovima, no preporučljivo je pisati sve malim slovima.
- ▶ Vrijednosti atributa poželjno je pisati u navodnicima.
- ▶ Kôd cijele stranice možemo pisati i u jednom jedinom retku, nižući oznake jednu iza druge. No, bolje je pisati ih tako da kôd bude što pregledniji, jer ćemo se sigurno kasnije morati na njega vratiti i ponešto izmijeniti.

Pravila pisanja - nastavak

- ▶ Razmaci i prijelomi reda napisani u editoru ne vide se na web stranici prikazanoj u web pregledniku. To vrijedi i za tekst koji će biti prikazan na stranici, ali i za oznake - odluka o broju razmaka i prijeloma redaka je prepuštena autoru.
- ▶ Oznake omeđuju sve elemente našeg dokumenta, pa tako i jedna drugu. Ako u kodu imamo dvije ili više oznaka, jedna se mora nalaziti unutar druge. Na primjer:
`<i>Ovaj tekst je ukošen, a ovaj <b>i ukošen i podebljan.</b></i>`
- ▶ imena HTML dokumenata **smiju sadržavati isključivo znakove engleske abecede i ne smiju sadržavati sistemske znakove** (*, ?, /, : i sl.), a preporučljivo je izbjegavati i razmake u imenima dokumenata. Umjesto razmaka upotrebljavajte znakove - ili _ kao u primjerima `moja_stranica.html`, `moja-stranica.html`.